

De nachten waren donker zoodat wij fakkels moesten opsteken. (Blz. 783).

Dat was zeker een streep door mijn rekening maar ik wist dat de deur 's morgens om zes uur opengedaan werd, om de buitenshuis slapende stalknechts binnen te laten; en toen dit zooals gewoonlijk geschiedde, sloop ik met mijne kamenier Margaretha en mijnen trouwen viervoetigen metgezel Jimmy de deur uit.

De heer Hube lag echter op den loer, kwam eensklaps van achter een hoek te voorschijn en zeide in de uiterste opgewondenheid:

— Hoe nu prinses?

— Goeden morgen, mijnheer Hube, antwoordde ik zeer koel, en ging de deur uit.

De heer Hube sloeg echter eenen anderen weg in, en toen ik bij de poort kwam, vond ik hem daar reeds.

— Waar wilt gij naartoe? vroeg hij.

— Natuurlijk naar Mexico, zooals ik u gezegd heb, antwoordde ik, zonder nochtans iets van mijne droomen en van mijne plannen te zeggen, waarmee hij toch maar zou gelachen hebben.

Hij bestormde mij nu opnieuw met bezwaren en bedenkingen.

Hij zeide dat ik wel eens kon gedood worden, of dat ik mij althans te midden van de ruwe soldaten aan andere gevaren blootstelde, en zoo hield hij mij uren lang al datgene, wat zijn gezond menschenverstand hem ingaf, voor, ten einde mij van mijn voornemen af te brengen; doch het spreekt wel van zelf, dat dit alles niet den minsten invloed op mij uit-

oefende, daar ik eenmaal stellig besloten had mijn eigen zin te doen.

Ik bedankte hem hartelijk voor al de vriendelijkheid die hij mij bewezen had, en voor de moeite die hij zich om mijnentwil gaf, maar verklaarde hem tevens met de meeste bepaaldheid dat ik wilde en moest vertrekken.

De goede grijsaard werd doodsbleek maar sprak verder geen woord om mij terug te houden.

Ik moest nu met Margaretha en Jimmy eene legua ver naar Chapullepec te voet afleggen.

De geheele straatweg was met vijandelijke officieren en soldaten bedekt; maar zij hadden mij bij den heer Hube, die tot de partij der Juaristen behoorde, gezien, en dientengevolge groetten allen mij met den meesten eerbied en lieten mij onverhinderd door.

Toen ik te Chapullepec aankwam, vroeg ik naar den bevelvoerenden officier, zekeren kolonel Leon, die twee jaren lang in Noord-Amerika geweest was en tamelijk goed Engelsch sprak.

Hij werd uit eene restauratie waar hij juist het middagmaal nam, gehaald en ontving mij buitengewoon beleefd en welwillend.

Ik zeide hem dat ik mij over den toestand van den keizer en mijn man zeer bekommerd maakte en dat ik naar Mexico wilde om eene poging te doen of de vreemde kolonels misschien geneigd zouden zijn zich aan Porfeiro Diaz over te geven, wanneer deze er zich toe verbond dat het leven van den keizer en de vreemde officieren gespaard zou worden, ingeval deze gevangen genomen werden.

De kolonel zeide tot mij dat Queretaro het niet lang meer zou kunnen volhouden.

De stad was nauw ingesloten en het garnizoen zeer nabij om van honger om te komen.

Hij gaf mij volgaarne de gevraagde vergunning op mijne belofte, dat ik oogenblikkelijk zou terugkomen, zoodra ik de meening der vreemde bevelhebbers zou gehoord hebben.

Hij bood mij zijn arm aan en begaf zich met mij drie kwaart leguas ver naar zijn uiterste voorposten.

Hier verliet hij mij en nu snelde ik, door Margaretha en Jimmy gevolgd, over het vlakke veld naar de garita, die door eene batterij verdedigd werd.

De keizerlijke officier, die aldaar het bevel voerde kende mij en dus ondervond ik geene zwarigheden.

De soldaten legden planken over de gracht der schans en hielpen ons over de borstwering heen.

Ik ging terstond naar baron Von Magnus dien ik thuis trof maar mij eenigszins koel en afgemeten ontving.

Hij had het mij namelijk kwalijk genomen dat ik ondanks zijn raad mijn intrek in het huis van den heer Hube genomen had, tegen wien hij, ik weet niet om welke reden, tamelijk vooringenomen was.

Ik hield mij alsof ik zijne afgemeten houding niet bemerkte, en zeide tot hem, met welke bedoeling ik te Mexico gekomen was en dat ik de kolonels Von Kodolitsch en graaf Khevenhüller wenschte te spreken.

Kolonel Leon had over deze beide heeren met de meeste achting gesproken, daar zij zich in den laatsten veldslag zoo dapper gedragen hadden, en er zijn woord van eer op gegeven, dat hij deze vrij naar Mexico zou laten terugkeeren, als zij tot het houden van een mondgesprek met hem naar Chapullepec zouden komen.

De houding van baron Von Magnus veranderde oogenblikkelijk, toen hij mijn plan en de stappen die ik reeds ter bereiding daarvan gedaan had, vernam; hij beloofde er zich veel van als ik mij daarbij door zijne raadgevingen wilde laten leiden waarmede ik het volkomen eens was.

De gezant liet zijn rijtuig voorkomen en nu reed ik naar kolonel Von Kodolitsch, dien ik niet te huis maar bij graaf Khevenhüller aantrof.

Kolonel Von Kodolitsch was terstond bereid om naar kolonel Leon te vertrekken, doch alleen onder voorwaarde, dat baron Von Magnus met de geheele onderhandeling niets te maken zou hebben, daar deze zeer geneigd was, slechts zijn eigen gedacht te volgen.

Ik zeide hem intusschen dat ik reeds eene schikking met den gezant gemaakt had en daarop niet kon terugkomen.

De kolonels beloofden mij hierop zoo spoedig mogelijk met hunne officieren en soldaten te zullen spreken en mij den uitslag hiervan te laten weten.

Baron Von Magnus bracht mij daarop naar Mevrouw Von Machalowitsch, eene Mexicaansche dame die met een Oostenrijkschen officier gehuwd was, waarbij ik dien nacht bleef.

Den volgenden morgen sprak ik de beide kolonels.

Graaf Khevenhüller was voor eene onmiddellijke overgave.

Hij zeide dat het duidelijk was dat Marquez den keizer verried, en al mocht hij ook bereid zijn om zijn leven honderdmaal voor dezen in de waagschaal te stellen, zoo was hij toch volstrekt niet van zin, zich en zijne soldaten voor generaal Marquez op te offeren.

Kodolitsch was echter van gevoelen, dat men niet over eene overgave moest onderhandelen, voordat men zekere berichten van Queretaro had en den bepaalden wil des keizers kende.

Ofschoon hij bereid was, de voorwaarden van den vijand aan te hooren, kon hij toch geene samenkomst met kolonel Leon hebben, daar generaal Marquez zooeven een order uitgevaardigd had, volgens welke ieder officier of soldaat, die op de een of andere wijze onderhandelingen met den vijand aanknoopte, op staanden voet gefusilleerd zou worden.

Ik verzocht hun nu, mij eene schriftelijke volmacht te geven, waardoor ik gemachtigd werd om in naam der vreemde kolonels en troepen te onderhandelen; zij hielden dit insgelijks voor gevaarlijk en wilden, dat ik op mijn eigen houtje naar Porfeiro Diaz zou gaan en dezen de volgende twee voorstellen doen.

Het eerste was dat hij aan mij of aan iemand anders zou vergunnen, naar Queretaro te vertrekken, ten einde den keizer van den staat van zaken te Mexico te onderrichten en zijne meening te vragen, tot welk einde er een wapenstilstand van zeven dagen zou gesloten worden.

Mocht de vijandelijke generaal dit voorstel niet aannemen, dan waren de vreemde troepen bereid, zich aan hem over te geven onder voorwaarde, dat hij het leven van den keizer en van de vreemde troepen, ingeval deze met Queretaro in de handen der Juaristen mochten vallen, schriftelijk en met zijn woord van eer zou waarborgen.

Daar het mij eene dwaasheid toescheen zonder eene schriftelijke volmacht, naar Porfeiro Diaz te gaan, verzocht ik aan baron Von Magnus, eenige letteren aan mij te geven, waarin verklaard werd, dat ik inderdaad door de vreemde kolonels afgezonden was; hij weigerde zulks insgelijks, maar zeide mij dat hij een ander middel wist, hetwelk even goed aan het doel zou beantwoorden, zonder iemand in gevaar te stellen.

Er hield zich, zoo deelde hij mij mede, te Mexico eene zekere Mevrouw Baz op, wier man generaal bij den staf van Porfeiro Diaz en er toe bestemd was, gouverneur van Mexico te worden, wanneer deze stad ingenomen mocht worden.

Deze dame stond in rechtstreeksche verbintenis met den vijand en was inderdaad diens spion te Mexico.

Wanneer men zich in deze zaak tot haar wendde, zou het haar gemakkelijk vallen, aan haren man mee te deelen dat ik eene afgezante van den minister en van de vreemde kolonels was.

De baron en ik reden naar Mevrouw Baz en namen den kanselier van den gezant, den heer Scholler, mee, die voortreffelijk Spaansch spreekt en voor tolk moest dienen, ten einde aan de genoemde dame alles helder en duidelijk uiteen te zetten, zoodat er geene vergissing of misverstand mogelijk was.

Deze Mevrouw Baz was eene beroemde vrouw, die bij de partij der Juaristen de meeste achting genoot, daar zij aan deze gewichtige diensten bewezen had.

Reeds toen de Franschen nog in het land waren was zij onder allerlei vermommingen dikwijls in de legerplaats van den vijand geweest, en hare berichten en hare waarschuwingen waren altijd zoo juist en tijdig gebleken, dat men haar bij de Juaristen nooit anders dan « *de beschermengel* » noemde.

Zij was eene vrouw van iets meer dan dertig jaren, met eene slanke niet lange gestalte, een smal, langwerpig gezicht, mooie tanden, een hoog, breed voorhoofd en bijzonder levendige oogen, waarin zeer veel uitdrukking lag.

Zij was zeer bedaard en zedig in haar voorkomen, maar uit al hare handelingen bleek dat zij geesteskracht bezat en de bewustheid daarvan in zich omdroeg.

Baron Von Magnus verklaarde haar de reden van ons bezoek en deelde haar insgelijks de voorstellen mede, die ik te doen had; ook verklaarde hij zich bereid al de kosten, die er voor reizen, escortes en andere doeleinden mochten gemaakt worden, tot een of ander bedrag naar welgevallen op zich te nemen.

Mevrouw Baz hechtte terstond hare goedkeuring aan mijn plan en bood zich aan, mij zelf naar Porfeiro Diaz te vergezellen en een poging te doen om deze tot de aanname der voorgestelde voorwaarden te bewegen, maar zij kon pas den volgenden dag vertrekken, daar zij eerst tijding van haren man moest afwachten.

Daar ik kolonel Leon beloofd had, naar het vijandelijk leger te zullen terugkeeren, zoodra ik de meening der kolonels zou gehoord hebben, en daar ik vreesde dat mijn lang wegblijven hem argwaan tegen mij zou doen op-

vatten, verliet ik voorloopig de stad en begaf mij naar de Casa San Jago Colorado, waar ik den kolonel aantrof.

Hij zeide mij, dat hij Porfeiro Diaz gesproken, en dezen mijn plan medegedeeld had en dat deze de zaak in handen van kolonel ... gesteld had, wien ik de voorwaarden der vreemde kolonels moest mededeelen.

Ik zeide wel is waar aan kolonel Leon dat mevrouw Baz den volgenden dag in eigen persoon met mij naar Porfeiro Diaz zou gaan; maar toch drong hij er op aan, dat ik den genoemden officier zelf zou spreken, en dus reden wij naar het hoofdkwartier te Tacubaya.

De kolonel verwachtte mij; maar toen ik hem zeide, dat ik den volgenden dag met mevrouw Baz zou terugkomen, vergunde hij mij weder naar Mexico te vertrekken, waar ik beloofd had vóór den nacht te zullen terugkomen.

Het was ondertusschen donker geworden, en toen ik met Margaretha en Jimmy bij de Garita kwam en de schildwacht mij onverwachts een « Werda ? » toeriep, beging ik in mijne verlegenheid eene schromelijke vergissing en zeide met de meeste vastberadenheid: «*enemiga*» (vijandin), in plaats van «*amiga*» (vriendin).

De schildwacht antwoordde even vastberaden met een schot, waarvan de kogel mij gelukkig, zonder mij eenig letsel te doen voorbijsnorde.

Daar ik voor eene herhaling daarvan vreesde vluchtte ik achter een boog der waterleiding, die zich dicht in de nabijheid daarvan bevond, en Margaretha, die evenmin als Jimmy eene vriendin van buskruit was, viel op hare knieën en riep in haren angst al de heiligen van den almanak om hulp aan.

Om aan de soldaten aan de poort te doen begrijpen dat ik geenszins eene *enemiga* was, riep ik hun met luider stemme toe:

— *Viva Maximiliano!*

Tot mijn geluk voerde eene oude kennis van mij het bevel bij de poort en wel de oude kolonel Campos, die mij aan mijne stem herkende naar buiten kwam en hevig verstoord was dat een zijner soldaten op mij gevuurd had.

Toen ik den volgenden morgen bij Mevrouw Baz kwam, zeide deze tegen mij, dat zij eerst om twee uur tijding van haren man kon krijgen en daarop moest wachten.

Ik ging dus op den bepaalden tijd andermaal naar haar toe en vernam nu tot mijn leedwezen, dat generaal Baz den avond te voren het bevel gekregen had om naar Escobedo te vertrekken en dat zij mij alzoo niet kon vergezellen.

Zij beloofde iemand naar Porfeiro Diaz te zullen zenden met een brief waarin zij bevestigde dat ik inderdaad door den Pruisischen gezant en de vreemde kolonels afgezonden was.

Ik gaf mij alle moeite om haar te bewegen met mij mee te gaan, maar zij wilde niet. Ik moest dus wel alleen gaan.

Kolonel Leon en de andere kolonel wachtten met een escorte op Mevrouw Baz en mij, om ons naar het hoofdkwartier van Porfeiro Diaz te brengen.

Daar ik echter sedert drie dagen geene andere kleeren aangetrokken had en naar het hoofdkwartier dat verscheidene mijlen van Tacubaya verwijderd was, moest rijden, ging ik eerst naar het huis van mevrouw Hube.

Daar ik haar niet zeide welk plan ik had, was zij heel boos op mij, want men had haar de zonderlingste berichten omtrent mijn doen en laten gegeven.

Hoe zeer het mij ook speet, dat ik het misnoegen dier goede vrouw opgewekt had, achtte ik het toch beter, haar voorloopig van de zaak te laten denken, wat zij maar wilde en haar alleen te zeggen, dat ik naar het hoofdkwartier ging, waarop zij mij mededeelde, dat ik haren man daar zou vinden.

Kolonel Leon was zoo vriendelijk, mij zijn mooi Mexicaansch paard te leenen, en zoo kwam ik al spoedig in de nabijheid van Guadeloupe, het dorp, waarin zich het hoofdkwartier bevond.

Bij dit dorp wachtten wel zeker vijftig pernonen, die den generaal der Juaristen verlangden te spreken en onder hun getal bemerkte ik den heer Hube, die mij met een zeer ernstig gezicht ontving.

Toen ik hem echter zeide dat ik als afgezante der vreemde officieren kwam, om met Porfeiro Diaz over de overgave te onderhandelen en hem verzocht, mijn tolk te willen zijn, veranderde zijn geheel voorkomen eensklaps en prees hij me meer dan ik verdiende.

Ik zond den generaal mijn naamkaartje en werd terstond bij hem toegelaten.

De generaal is iemand van middelbare lengte met een innemend gezicht en helder zwarte, zeer schrandere oogen.

Hij droeg een blauwen uniformrok met gele metalen knoopen, een blauwe broek en hooge laarzen.

Hij ontving me zeer vriendelijk, gaf mij de hand en zeide, dat hem door zijne officieren medegedeeld was, dat ik omtrent de overgave van Mexico voorwaarden van de vreemde troepen over te brengen had en dat hij bereid was, deze aan te hooren.

Ik vroeg hem of hij niet een brief van mevrouw Baz gekregen had, waarop hij een bevestigend antwoord gaf; maar hij verlangde meer gedetailleerde voorstellen te hooren.

De heer Hube sprak nu tot hem met groote welsprekendheid en veel gevoel.

Hij bezwoer den generaal, de voorgestelde voorwaarden aan te nemen, hetgeen terstond een einde aan het bloedvergieten zou maken.

Hij wees op al de gevolgen en voordeelen, die zulk een handelwijze met zich zou brengen en de grijsaard was van hetgeen hij zeide zelf zoo overtuigd en aangedaan, dat de tranen hem in de oogen stonden.

Den generaal wilde de voorgestelde wapenstistand van zeven dagen volstrekt maar niet bevallen en — hij vertrouwde mij niet, zooals ik later vernam.

Hij dacht, dat ik alleen maar naar Queretaro wilde, om aan den keizer tijdingen omtrent Mexico te brengen, die misschien een aanval tegen de Juaristen ten gevolge zouden hebben.

Ook had hij de vaste overtuiging dat Marquez het verkregen uitstel ter bevestiging der stad zou gebruiken.

De generaal antwoordde dan ook dat het buiten de grenzen zijner macht lag, ten opzichte van den keizer en de troepen binnen Queretaro eenige beloften te doen.

Hij voerde slechts het bevel over de helft van het leger en kon alleen in betrekking tot Mexico onderhandelen.

De overgave der stad wilde hij onder geenerlei voorwaarden aannemen; hij was er zeker van deze in handen te zullen krijgen, en wilde Marquez en andere Mexicanen die opgehangen verdienden te worden niet laten ontsnappen.

Wanneer de vreemde troepen er echter wilden uitkomen en zich overgeven, dan zou hij hun het leven en de vrijheid en alles wat zij met zich mee konden nemen met uitzondering van hunne wapenen laten behouden.

Hij zou hen alsdan op de kosten der regeering naar de een of andere haven, die zij maar wilden, laten brengen, vanwaar zij naar Europa zouden kunnen terugkeeren.

Wanneer ik intusschen naar Queretaro wilde gaan, dan zou hij mij een pas en een brief voor Escobedo meegeven, aan wien hij het moest overlaten of deze mij het binnentreden van deze stad wilde veroorlooven.

Het was 's namiddags tegen vier uur, en nadat ik bij den generaal een kop koffie gedronken had, steeg ik te paard om naar Mexico terug te keeren en te hooren, wat de vreemde officieren op de voorstellen van Diaz te zeggen hadden.

Daar de Garita waardoor ik Mexico verlaten had, verscheidene leguas van Guadeloupe verwijderd was, besloot ik de naastbijgelegene in te rijden, daar het bovendien klaarlichte dag en daar er dus voor geen misverstand te vreezen was.

Een escorte bracht mij tot aan de uiterste voorposten, en nadat ik mijn zakdoek als parlementaire vlag aan mijn karwats vastgebonden had, reed ik in galop naar de Garita toe.

Toen ik op eene kleine brug nabij de batterij bij de poort kwam en er reeds zoo dicht bij was dat ik de gezichten van de soldaten kon zien, vuurde de schildwacht op mij, waarin ik een wenk zag om stil te blijven staan.

Ik bleef dus staan in de verwachting dat men een korporaal en eenige manschappen naar mij toe zou zenden om mij te visiteeren.

Ik zag de soldaten insgelijks op de borstwering komen, en voordat ik er nog over kon nadenken, wat zij wel met mij voorhadden kreeg ik de volle laag.

De kogels floten om mijn hoofd heen, en een daarvan raakte zelfs mijn haar aan; andere vielen in de nabijheid van mijn paard op den grond neer.

Ik was meer gebelgd dan verschrikt, want het was eigenlijk te dwaas om van te spreken, op eene vrouw te schieten, alsof ik in staat zou geweest zijn om de batterij in te nemen!

Mijn eerste gedacht was naar de domme kerels toe te rijden en hun mijn karwats om de ooren te slaan; maar ik hoorde achter mij het hoefgetrappel der paarden van het escorte der Juaristen, dat mij ter hulp wilde snellen, ik zag de soldaten op de schans in allerijl laden, en wilde niemand om mijnentwil aan gevaar blootstellen.

Ik maakte dan ook rechtsomkeer; mijn klein Mexicaansch paard vloog als een pijl uit een boog voort en ik legde mijn hoofd op zijn hals.

De ellendige kerels zonden mij inderdaad nog een salvo na, maar gelukkigerwijze werden noch ik noch mijn paard getroffen.

Later hoorde ik, dat de schans bij de poort door ruwe Indiaansche rekruten bezet ge-

weest was, die waarschijnlijk niet wisten, wat mijn witte zakdoek moest beteekenen, en dat hun officier op het oogenblik mijner komst zich in eene naastbijgelegene herberg te goed deed.

Het kwam aan Marquez ter ooren, dat men op een parlementair gevuurd had, zonder dat hij echter wist wie deze geweest was, en nu werd de nalatige officier in arrest gezet.

Vijf à zes officieren der Juaristen kwamen mij met vijf-en-twintig man te gemoet; allen toonden zeer veel belangstelling in mij en wilden ter nauwernood gelooven, dat ik niet gekwetst was.

Daar ik mij niet nogmaals aan een pelotonsvuur wilde blootstellen, besloot ik, de poort, waarover kolonel Campos het bevel voerde, binnen te rijden, en generaal Porfeiro Diaz was zoo vriendelijk, mij een escorte van tien manschappen mee te geven.

Voordat wij echter de Garita, die verscheidene leguas verwijderd was, bereikten, overviel ons een onweersbui, die mij doornat maakte, zoodat ik er den voorkeur aan gaf, naar Tacubaya te gaan, waar ik door Mevrouw Hube nu met open armen ontvangen werd, daar haar man haar verteld had om welke reden ik vertrokken was.

Den volgenden dag was het Goede Vrijdag, 19 April, en nu mocht er zich geen rijtuig, geen paard of muilezel op den straatweg naar Mexico vertoonen.

Daar het echter dringend noodzakelijk was, het gevoelen van baron Von Magnus en van de andere kolonels te vernemen, begaf ik mij te voet op weg, hetgeen te midden van de brandende stralen der zon een zeer vermoeiende tocht was.

Ik ging eerst naar baron Von Magnus en daarop naar de kolonels, die mij zeiden, dat zij zich niet met de aanbiedingen van den vijandelijken generaal konden inlaten, zoolang zij den wil des keizers niet vernomen hadden.

Ik stelde daarop voor op mijn eigen houtje naar Queretaro te gaan; maar hiertegen verzette zich baron Von Magnus, die volstrekt niet wilde, dat ik Mexico nogmaals verliet, en mij trachtte te bewegen er althans eenige dagen mee te wachten, gedurende welken tijd er misschien zekere berichten van Queretaro zouden komen.

Daar ik aan Porfeiro Diaz beloofd had, zoo spoedig mogelijk terug te zullen keeren, schikte ik mij niet dan ongaarne in de meening van den baron.

Deze scheen er zich bekommerd over te maken, dat generaal Marquez misschien tijding zou gekregen hebben omtrent de stappen, die ik gedaan had, en mij op den terugweg gevangen zou laten nemen.

Toen ik in de legerplats der Juaristen was, had kolonel Leon tot mij gezegd, dat hij een aantal vreemde, keizerlijke gevangenen onder zijne bewaking had, die bij San Lorenzo gevangen genomen waren, wien het aan alles ontbrak en zich in den treurigsten toestand bevonden.

Hij zeide, dat hij, als ik te Mexico voor deze gevangenen iets kon doen, gaarne wilde vergunnen dat ik hun kleedingstukken en geld overbracht.

Ik sprak hierover met den baron Von Magnus en de kolonels, en wij verzamelden onder ons honderd dollar, die mij ter hand gesteld werden.

Ik kon het te Mexico niet langer uithouden, en op den 24^{en} ging ik weder naar baron Von Magnus en zeide tot hem dat ik naar Tacubaya wilde gaan en toebereidselen tot mijne reis naar Queretaro maken, waarvoor ik hem zijne instructiën verzocht.

Op den morgen van den 25^{en} zond de gezant mij zijn rijtuig en nu reed ik daarmee naar de Garita.

Van hier begaf ik mij naar de Casa Colorado, waar ik kolonel Leon zag, tegen wien ik zeide dat ik eenig geld voor de gevangenen meegebracht had.

Hij geleidde mij zelf naar het kasteel van Chapullepec en liet de gevangenen roepen.

Dit waren een kapitein, Rudolf Spornberger, en eenige korporaals en gemeene soldaten, te zamen vijftien man.

Zij hadden inderdaad slechts schamele lompen om het lijf en bevonden zich in den allertreurigsten toestand.

Ik gaf den kapitein vijf-en-twintig dollar en aan elk der overige gevangenen vijf, waarvoor zij hun naam ieder afzonderlijk op mijne lijst plaatsten, die nog in mijn bezit is, ten bewijze dat ik mijne lastgeving niet vergeten heb.

Vandaar ging ik naar Tacubaya.

Terstond bij mijne aankomst bemerkte ik aan de houding, die de officieren der Juaristen tegenover mij aannamen, dat er iets niet in den haak was, en toen ik bij de familie Hube kwam, vond ik ze allen in tranen badende en in den uitersten angst.

Ik weet niet nauwkeurig wat er gedurende mijne afwezigheid voorgevallen was; maar op den 24 April vaardigde Porfeiro Diaz eene

dargorde uit, waarin gezegd werd dat alle personen, die onder het voorwendsel van onderhandelingen van Mexico zouden komen, doodgeschoten zouden worden, en daar ik onder die rubriek behoorde, zag men bij Hube mijn dood reeds te gemoet.

Ik wilde terstond naar den generaal toegaan om mijne langdurige afwezigheid te verontschuldigen; maar mevrouw Hube wilde mij niet laten gaan en hield mij verscheidene uren achtereen tegen.

Er hield daarop een rijtuig, dat met vier paarden bespannen was, voor de deur stil, en nu vertoonde er zich een officier, die mij mededeelde, dat hij bevel gekregen had om mij oogenblikkelijk naar het hoofdkwartier te brengen.

De treurigheid ten huize van Hube was groot; maar ik moest gehoorzamen, en nadat ik eenige noodzakelijke kleedingstukken bij elkaar gepakt had, stapte ik met Margaretha en Jimmy in het rijtuig.

Toen ik in het hoofdkwartier aangekomen was, deelde een adjudant van den generaal mij mede, dat ik Mexico oogenblikkelijk moest verlaten.

Hij gaf mij een pas en verzocht mij een haven te noemen, vanwaar ik wilde uitzeilen, en waarheen ik door een escorte overgebracht zou worden.

Deze geheele schikking beviel mij volstrekt niet, en ik besloot dat daar niets zou van komen.

Ik verlangde vandaar den generaal Porfeiro Diaz te spreken, daar er zeker een misverstand moest heerschen dat ik wilde ophelderen.

De generaal wilde mij echter niet spreken, en de adjudant drong er op aan dat ik zou vertrekken.

Ik verklaarde hem echter op het bepaaldst, dat ik vrijwillig niet zou gaan.

Zij mochten mij vrij in ketenen smeden of doodschieten, maar zij zouden er mij niet toe bewegen het land te verlaten.

Mijne vastberadenheid bracht hen in de uiterste verlegenheid en zij wisten niet wat zij zouden doen, want ik bleef van 's middags zes tot 's nachts twaalf uur in het hoofdkwartier en was er niet vandaan te krijgen.

Eindelijk liet ik het mij welgevallen, dat men mij in eene bijzondere woning een onderkomen verschafte bij eene Mexicaansche familie, die mij zeer vriendelijk behandelde; alleen plaatste men er eene wacht voor de deur.

Op den 26^{en} April 's morgens kwam mijn rijtuig met vier paarden weer voor, en de officier, die mij zou vergezellen, drong op mijn vertrek aan.

Ik liet mij daardoor intusschen niet bewegen en zond aan generaal Porfeiro Diaz mijne groeten met het verzoek, mij naar Queretaro te laten gaan; ik kreeg intusschen een afwijzend antwoord, maar bleef vastberaden waar ik was.

Des namiddags kwam mevrouw Hube en bracht mij eenige kleederen; zij werd vergezeld door generaal Baz, die van Queretaro terugkeerde en een goede vriend der familie Hube was.

Generaal Baz was een tamelijk zwaarlijvig man met een innemend gezicht, lichte bruine oogen, zwart gekruld haar en eenen lichten snorbaard en kinbaard.

Hij was in zijne manieren uiterst beschaafd en maakte op mij meer den indruk, alsof hij een Franschman, dan wel een Mexicaan was.

Hij had veel in Europa gereisd, was uiterst vriendelijk en aangenaam in den omgang en bezat eene zekere waardigheid in zijn geheel voorkomen.

Ofschoon hij door en door een Juarist was genoot hij toch de achting en de liefde van beide partijen.

De generaal was aanstonds bereid naar Porfeiro Diaz te gaan en te vernemen, wat eigenlijk de reden zijner groote gestrengheid ten opzichte van mij was.

Wij vernamen dan ook spoedig de geheele toedracht der zaak.

Porfeiro zeide dat ik mijn woord had verbroken en zijne officieren door geld en goede woorden had trachten om te koopen, hetgeen eene zware misdaad was.

Ik was een te gevaarlijk persoon dan dat men mij te Mexico kon laten blijven.

Generaal Baz bracht de zaak intusschen in orde en perste aan Porfeiro Diaz de vergunning voor mij af, naar Queretaro te mogen gaan, maar hij wilde mij geen escorte meêgeven.

Escobedo moest dan maar doen wat hij wilde, en of mij vergunnen Queretaro binnen te komen, of mij verder zenden.

Generaal Baz, die een buitengewoon goedhartig man was, deed alles wat hem slechts mogelijk was om mij den weg naar Queretaro veiliger te maken.

Hij gaf mij niet minder dan zeven en dertig brieven van aanbeveling aan bezitters van

haciendas, postmeesters, herbergiers en officieren mede.

De heer Smith, een koopman en directeur of hoofdopzichter van den spoorweg, gaf mij vier zeer goede muilezels en zijn koetsier, en daarbij kreeg ik nog een zeer in 't oog vallend, lichtgeel rijtuig, dat waarschijnlijk reeds sedert jaren te Tacubaya voor fiacre gediend had.

De straatweg tusschen Mexico en Queretaro wordt door struikroovers zeer onveilig gemaakt en de reis, die vier dagen duurt, is daardoor vrij gevaarlijk.

Mijn goed geluk liet mij intusschen niet in den steek.

Er was daar iemand van de Juaristische partij, de heer Parra, die eene reis van drie dagen had afgelegd om Porfeiro te spreken, zonder dat hij zijn doel bereikt had, en die nu naar huis wilde terugkeeren.

Deze bood zich aan om mij te vergezellen, hetgeen ik te liever aannam, daar hij een gewapende bediende bij zich had en ook een koetsier.

Porfeiro had er niets tegen in te brengen dat Parra mij vergezelde.

Onder het storten van heete tranen nam ik afscheid van de Hube's en aanvaardde mijne reis op den 27n April.

Margaretha en Jimmy vergezelden mij natuurlijk en ook mijn kleine revolver, waarmede ik zeven schoten kon doen en die ik altijd bij mij droeg.

De aanbevelingsbrieven die generaal Baz mij met zooveel welwillendheid gegeven had, waren van de hoogste waarde. Ik werd overal met de uiterste vriendelijkheid en gastvrijheid ontvangen en met eene achting en opmerkzaamheid behandeld, alsof ik eene koningin was.

Voor mij, mijne geleiders, bedienden en muilezels werd overal op het zorgvuldigst gezorgd, en geld wilde men nergens van mij aannemen, hetgeen mij in de gegevene omstandigheden volstrekt niet onaangenaam was, daar ik slechts drie onzas bij mij had.

Op zekeren morgen van deze reis verlieten wij San Francisco vóór zonsopgang.

Nadat wij een klein eind gereden hadden en de zon juist opging, zag ik rechts op den weg aan een boom een voorwerp hangen, dat helder door de stralen der zon verlicht werd.

Ik stak mijn hoofd uit het rijtuig, om te zien wat het was en zag nu met ontzetting een officier der Juaristen in uniform met rijlaarzen aan de voeten en een zwarte kap over het hoofd en het gezicht.

Het bloed liep van het lijk over den grond neer, hetgeen bewees, dat hij zijn dood niet alleen door dit ophangen gevonden had.

Toen ik mijn hoofd met afschuw en ontzetting terugtrok en terstond naar den anderen kant van het rijtuig uitkeek, zag ik daar insgelijks een boom, waaraan een andere vijandelijke officier hing die er nog verschrikkelijker uitzag.

Zooals ik later vernam, waren dit een luitenant-kolonel en een majoor, die eene misdaad ten opzichte van een meisje gepleegd hadden en die den woedenden vader, toen deze zijn kind trachtte te wreken, op den grond wierpen, hem de tong uitsneden en eindelijk vermoordden.

Overeenkomstig Mexicaansch gebruik waren zij ter plaatse, waar zij die misdaad gepleegd hadden, doodgeschoten en hier voor eenigen tijd tot een waarschuwend voorbeeld aan boomen opgehangen.

Het duurde lang voordat ik den indruk, welke dit vreeselijk tooneel op mij maakte, van mij kon zetten en ik huiver nog als ik er aan denk.

Wij kwamen eindelijk te Queretaro aan.

Van de hoogte der Cuesta China konden wij de geheele stad overzien; maar wij werden insgelijks van daar gezien en mijn lichtgeel rijtuig met vier muilezels en een escorte ontsnapte niet aan de aandacht der keizerlijke troepen die mij, zooals de keizer mij later zeide, voor Juarez gehouden hadden.

Toen ik den heuvel afreed en mij naar de Hacienda de Hercules begaf, die aan den heer Rubio toebehoorde, aan wien ik een brief van aanbeveling had, verwachtte ik aldaar een kogel uit de batterijen der stad te zullen ontvangen, want wij waren overal binnen het bereik der kogels.

Het hoofdkwartier van generaal Escobedo was aan den anderen kant, op den noordelijken oever van den Rio blanco op de helling van den heuvel La Cantera.

Daar ik brieven aan hem af te geven had en ook wilde weten, waaraan ik mij te houden had, verkleedde ik mij terstond en reed er heen.

Een paard kon ik gemakkelijk krijgen; maar een dameszadel was nergens te vinden, en dus moest ik mij wel van een gewonen, houten, Mexicaanschen zadel bedienen, hetgeen volstrekt niet aangenaam was en zijne moeilijkheden had.

De heer Parra, die mij van Mexico vergezeld had, was mij reeds vooruitgesneld en had mijne komst medegedeeld.

Toen ik in het hoofdkwartier aankwam en mijn naamkaartje aan generaal Escobedo zond, trad er uit het midden van eene groep officieren, die zich daar verzameld had een blonde kapitein te voorschijn, die mij als een oude kennis uit de Vereenigde-Staten begroette, maar dien ik mij niet herinnerde.

Het was zekere kapitein Enking, die luitenant bij de artillerie bij de divisie van generaal Blenker geweest was en die mij zeide dat hij mij bij zekere gelegenheid, toen ik diens legerplaats bezocht, tot leidsman gediend had.

Deze Enking had er zich, zooals ik later vernam, op beroemd, dat hij mij zeer goed kende, terwijl ik mij zijn gezicht niet eens kon herinneren.

Hij gedroeg zich ook later op de verachtelijkste wijze en scheen zoowel bij zijne kameraden als bij zijn generaal niet zeer geerne gezien te zijn; want toen hij zich aanbood dezen voor tolk te dienen, bedankte hij daarvoor vrij koel en liet een Mexicaan roepen, die Engelsch verstond.

Kapitein Enking diende bij het Amerikaansche *Legion of honor* en toen Queretaro ingenomen werd drong hij met zijne manschappen de woningen van bijzonderen binnen en vergreep zich aan den eigendom van officieren, weshalve hij door generaal Escobedo tot verscheidene dagen in arrest gezonden werd.

Bij eene latere gelegenheid, toen ik den generaal verzocht mij een officier tot geleider mee te geven, liet hij dezen kapitein Enking halen, wiens opmerkingen, die hij over mij gemaakt had, mij medegedeeld waren.

Ik bedankte met ergernis voor zijn geleide en gaf mijne verwondering te kennen dat de generaal mij zulk een man, die bij hem als een schurk bekend stond, tot gezelschap gaf.

Kapitein Enking maakte zich zeer verward uit de voeten en Escobedo verontschuldigde zich.

Hij scheen er eene bijzondere bedoeling mee gehad te hebben, dezen man tegenover mij te stellen en te verwachten dat ik zijn gezelschap zou afwijzen.

Generaal Escobedo ontving mij in eene zeer kleine, armzalige tent, die overal met stokken ondersteund en op uiterst armzalige wijze van planken en linnen samengelapt was.

Er stond daarin eene tafel, die uit ruwe planken vervaardigd was, en een houten kist diende voor stoel.

De generaal droeg een uniform, gelijkende op dien van Porfeiro Diaz, met dit onderscheid nochtans dat er meer galon en knoopen op zaten.

Escobedo ontving mij zeer vriendelijk.

Ik zeide hem, dat ik gehoord had dat mijn man gekwetst was en verzocht hem de stad binnen te gaan, ten einde hem te verplegen.

De generaal antwoordde, dat hij niets van eene verwonding van mijn man wist en mij de verlangde vergunning niet kon verleenen.

Alles wat hij kon doen was, mij een brief aan den president Juarez, die zijn verblijf te San Luis Potosi hield en misschien aan mijn wensch zou voldoen, te geven.

Hij vertelde, dat hij mijn man zeer goed kende, maakte mij vele complimenten over hem en zeide, dat hij een bijzonder dapper en moedig officier was, zooals hij tot zijne schade ondervonden had.

Hij beloofde hem welwillend te zullen behandelen, wanneer hij hem in handen mocht vallen, en mij te vergunnen hem, ingeval hij gekwetst werd, te verplegen.

De generaal liet het aan mij over, of ik met de diligence, die den volgenden morgen naar San Luis Potosi zou vertrekken, wilde reizen of tot aan het vertrek der volgende, bij den heer Rubio, blijven.

Ik besloot tot het eerste, daar er volstrekt geen reden bestond om langer voor Queretaro te blijven.

De heer Parra, die mij van Mexico begeleid had, bood zich aan mij ook naar San Luis Potosi te vergezellen; maar ik bedankte hem voor zijn vriendelijk aanbod en verzocht aan generaal Escobedo, mij een zijner officieren mede te geven, waarin deze volgaarne bewilligde.

De Diligencie reed van eene plaats, die eenige leguas van Queretaro verwijderd was, af, en toen ik mij daar 's nachts vóór drie uur bevond, stelde de luitenant-kolonel Aspirez zich aan mij voor als degene, aan wien de generaal opgedragen had, mij naar San Luis en naar den president te vergezellen.

Hij had reeds plaatsen voor ons allen genomen en om drie uur reden wij af.

Zonder ongelukken kwamen wij, na verloop van drie dagen, te San Luis aan, en nu overhandigde ik een brief van generaal Baz

aan den militairen gouverneur der stad, die mij een onderkomen verschafte in zeer prachtige vertrekken, welke zich in een huis bevonden, dat aan iemand, die een aanhanger des keizers was, toebehoorde.

De luitenant-kolonel Aspirez vergezelde mij naar den president.

Wij vonden een zijner adjudanten, die mij bij de hand, alsof hij mij ten dans voerde, naar de groote ontvangstzaal geleidde.

Hier maakte de hoffelijke adjudant eene diepe buiging en liet mij daarop met Aspirez alleen.

Na verloop van eenige oogenblikken trad de president Juarez binnen, begeleid door zijn minister van rechtswezen, Iglesia, die voortreffelijk Engelsch sprak en voor tolk diende.

Juarez is klein van persoon en heeft een bruin, echt Indiaansch gezicht, dat door een zeer groot litteeken minder misvormd dan wel interessant gemaakt is.

Hij heeft zwarte, doordringende oogen en maakt den indruk van iemand die veel nadenkt en lang en zorgvuldig overlegt, voordat hij handelt.

Hij droeg een hooge zoogenaamde vadermoorder, een zwarte das en eene zwarte lakensche kleeding.

De president gaf mij de hand en geleidde mij naar de sofa, waarop Jimmy zich natuurlijk reeds nedergelegd had, en zeide, dat hij bereid was om te hooren wat ik hem mede te deelen had.

De heer Iglesia, die voor tolk diende, geleek meer op een donkerharig Duitscher dan op een Mexicaan.

In zijn uiterlijk voorkomen zoowel als in zijne gedragingen was hij een echt gentleman, en zijn welwillend gezicht getuigde van de meeste deelneming.

Ik vertelde aan Juarez alles, wat er in Mexico voorgevallen was en wat ik beproefd had om aan het bloedvergieten een einde te maken, en verzocht hem ten slotte, mij te veroorloven naar Queretaro te gaan.

De president antwoordde dat hij van Porfeiro Diaz nog geen bijzonder bericht gekregen had, wat hem had bewogen met zulk eene gestrengheid ten opzichte van mij te werk te gaan, maar toch moest hij er zeker goede redenen voor hebben om mij als gevaarlijk te beschouwen.

Voordat hij daaromtrent niet beter onderricht was, kon hij mij geen antwoord geven.

Als ik met den luitenant-kolonel Aspirez wilde terugkeeren en zijn antwoord bij den heer Rubio afwachten, dan kon ik dit toen, of wilde ik liever te San Luis blijven, dan was hem dit ook goed.

Ik antwoordde, dat ik er eens over zou nadenken en hem den volgenden dag antwoord geven.

De president bood mij zijn arm aan en bracht mij door de zaal tot aan de trap, waar hij mij met een diepe buiging verliet.

Daar ik de vergunning niet kon krijgen om binnen Queretaro te komen, achtte ik het beter in de nabijheid van den president te blijven, omdat ik daar altijd de jongste tijdingen hoopte te vernemen en in staat zou zijn dienovereenkomstig te handelen.

Toen de luitenant-kolonel Aspirez echter vertrokken was en de dag naderde, waarop de diligence weder afreed, veranderde ik van besluit en vatte het plan op om naar den heer Rubio terug te keeren.

Ik ging daarom naar den president toe en deelde hem dit mede, maar hij verzocht mij te blijven, daar hij den val van Queretaro iederen dag verwachtte.

HOOFDSTUK XLIX

BIJ DEN KEIZER

Ik bleef dan maar rustig te San Luis Potosi en hoorde weinig nieuws tot op 15 Mei, toen het luiden van alle klokken en het afschieten van alle kanonnen de een of andere gewichtige gebeurtenis verkondigden, doch ik vernam eerst den volgenden morgend van iemand, die mij een bezoek bracht, dat Queretaro door een zekeren kolonel Lopez voor drie duizend onzas aan de Juaristen verkocht was, dat de keizer en mijn man gevangen genomen waren en dat de laatstgenoemde gekwetst was.

Het was natuurlijk dat deze tijdingen bij mij de uiterste onrust teweeg brachten, en ik ging terstond naar den president om hem te verzoeken, mij de reis naar Queretaro te veroorloven.

Hij zat echter aan tafel en ik kon hem niet spreken, en achtte het dus maar het beste zonder zijne vergunning te vertrekken.

Dit deed ik dan ook en kwam op den 19 Mei, vier dagen na den val van Queretaro, in de genoemde stad aan.

Ik stapte in het Hotel de Diligencias af, waar men mijn man goed kende.

Het was 's avonds tusschen zessen en zevenen en te laat om aan generaal Escobedo, wiens hoofdkwartier in de hacienda de Hercules was die op eenigen afstand van de stad ligt, een bezoek te brengen.

Daar ik geen rijtuig kon krijgen, moest ik er den volgenden morgen zelf heenrijden; maar een dameszadel was hier ook niet te vinden, en zoo besteeg ik een gezadeld paard van een vijandelijk kolonel dat mij welwillend aangeboden werd en reed, door een Indiaanschen bediende gevolgd, naar de hacienda.

De generaal ontving mij zeer vriendelijk; hij gaf mij de hand en zeide dat het hem genoegen deed mij weer te zien.

Ik verzocht hem om de vergunning, aan den keizer en mijn man een bezoek te mogen brengen, en nu zond hij mij naar kolonel Villanueva, tot zijn staf behoordende, die mij naar de gevangenis moest vergezellen.

Ik keerde eerst naar mijn logement terug om mijn rijgewaad met een ander te verwisselen, en begaf mij daarop met den kolonel naar het klooster Santa Teresita.

Wij kwamen daar tusschen tienen en elven aan, liepen eene binnenplaats over en klommen toen een smerige trap op, waar een verschrikkelijke stank mij te gemoet kwam.

Dit en het woest getier der soldaten in het heele klooster maakte een ongunstigen indruk op mij.

Wij traden eene kleine smerige kamer binnen, waarin verscheidene officieren op matten op den grond lagen.

Allen zagen er zeer smerig uit.

Ik vroeg naar mijn man en nu zeide een klein, beleefd man, Blasio genaamd, tegen mij, dat hij zich in de aangrenzende kamer bij den keizer bevond en dadelijk zou komen.

Hij had dit nauwelijks gezegd, of mijn man trad binnen.

Hij was niet geschoren, droeg een boord, dat hij reeds verscheidene dagen achtereen omgehad had, en zag er uit alsof hij uit een vuilnisbak kwam, ofschoon niet smeriger dan zijne andere kameraden.

Hem zoo en onder zulke omstandigheden weer te zien, trof mij geweldig; ik weende en viel in zijne armen bijna in onmacht.

Hij ging dadelijk naar den keizer, om dezen mijne aankomst mede te deelen, en kwam aanstonds terug met het bericht dat het hem aangenaam zou zijn, mij bij zich te ontvangen.

De keizer was wel is waar ziek en lag te bed; maar in zulke gevallen verliezen alle vormen, waarmee wij het elkander in het maatschappelijk leven lastig maken, hunne kracht.

Salm waarschuwde mij, niet tegen hem te spreken over den dood van generaal Mendez, die eerst weinige uren geleden doodgeschoten was.

Ik zal dit eerste gesprek met den keizer nimmer vergeten.

Ik had hem vroeger nooit gezien, daar hij toevallig van Mexico altijd afwezig was, als ik mij daar bevond.

Ik vond hem in eene ellendige, kale kamer te bed liggen, hij zag er bleek en ziek uit. Hij drukte mij de hand en zeide mij, hoeveel genoegen het hem deed dat ik gekomen was.

Daar hij nog niets zekers noch omtrent Mexico, noch omtrent Marquez gehoord had, stelde hij in alles, wat ik hem vertelde, het levendigst belang.

Hij was zeer verstoord over het gedrag van zijn generaal, die zich op eene wijze gedroeg en zich aanmatigde, die geen onderdaan toegestaan konden worden.

Hij deelde decoraties en titels uit alsof hij den keizer zelf was.

Ik deelde ook het een en ander mede omtrent mijne onderhandelingen met Porfeiro Diaz en de kolonels te Mexico en omtrent mijne samenkomst met Juarez te San Luis Potosi, wat den keizer zeer veel belang inboezemde.

De toestand en de omgeving waarin ik den keizer aantrof, bewoog mij aan Zijne Majesteit te vragen, of er nog geene stappen gedaan waren om eene verandering in dezen onaangenamen toestand te brengen en in 't algemeen te vernemen, welke plannen de Juaristen eigenlijk hadden.

Ik vernam, dat generaal Escobedo den keizer wel is waar bezocht, maar geene zinspelingen gemaakt had op hetgeen er verder zou gebeuren.

Ik stelde daarom voor, dat ik in naam des keizers met dezen generaal zou spreken en beproeven, of ik hem tot de aanname van billijke voorwaarden zou kunnen bewegen.

Ik wilde hem er toe brengen, zich naar Zijne Majesteit te begeven, of wanneer de keizer zich wel genoeg gevoelde om uit te gaan, dezen op de een of andere geschikte plaats te ontvangen

Het gewichtigste scheen mij echter, het den keizer en mijn man eenigszins aangenamer te maken en inzonderheid eenig nieuw ondergoed te koopen, waaraan zij beiden groote behoeften hadden en waarnaar zij zoo zeer verlangden.

Ik ging terstond weder naar Escobedo, dien ik in een zeer goede luim aantrof, daar hij zijne zusters, die hij sinds jaren niet gezien had, wachtende was.

Hij zeide mij dat hij dien dag niet kon uitgaan, maar dat hij den keizer volgaarne zou ontvangen, wanneer deze hem in gezelschap van mij en mijn man een bezoek wilde brengen.

Terwijl kolonel Villanueva uitging om een rijtuig voor dit bezoek op te zoeken, kocht ik eenig nieuw ondergoed en keerde daarmede naar Santa Teresita terug.

De keizer, die zich wel genoeg gevoelde om uit te gaan, bood mij zijn arm aan en door kolonel Villanueva en mijn man gevolgd, liepen wij de trap af en kwamen zoo op straat, waar wij het mooie rijtuig van den heer Rubio en een escorte gereed vonden staan.

Op onzen weg tot aan de deur waren de gevangenen uit hunne cellen te voorschijn gekomen, en allen groetten den keizer met de uitdrukking der hoogste vereering en liefde.

Wij reden naar de hacienda de Hercules en traden een mooien, grooten tuin met een fontein en een vijver binnen in welks nabijheid eene groote menigte Juaristische officieren en andere personen verzameld was, die den keizer, welke mij aan den arm had, allen eerbiedig groetten.

Generaal Escobedo kwam ons te gemoet en stak den keizer de hand toe.

Hij ging daarop met ons naar eene rechts gelegene laan, waar stoelen voor ons gezelschap neergezet waren.

Wij spraken eerst over allerlei onverschillige dingen, maar onze gesprekken werden niet weinig bemoeilijkt door twee militaire muziekkorpsen, die een ontzettend geraas maakten, dat zich boven onze stemmen uit deed hooren.

Van lieverlede kwam men op het doel der samenkomst, en de keizer zeide tegen Escobedo dat hij aan mijn man onderrichtingen gegeven had om in zijn naam eenige voorstellen te doen, en nu verwijderden hij en kolonel Villanueva zich om deze zaak in orde te brengen.

Wij bleven tot aan het vallen van den avond in het hoofdkwartier van Escobedo, die ons ververschingen aanbood, waarvoor wij echter bedankten, en keerden daarop naar Santa Teresita terug op dezelfde wijze als wij gekomen waren.

De keizer was buitengewoon neerslachtig, hetgeen zeker wel aan den staat zijner gezondheid en aan het rumoer, dat er in het klooster heerschte, toe te schrijven was, daar dit hem belette om te slapen en hem den hartelijken wensch deed koesteren, voor zich en zijn naaste omgeving een afzonderlijk huis te verkrijgen.

Ik deed mijn uiterste best om dezen wensch van den keizer te vervullen en reed terstond naar Escobedo, die met de meeste bereidwilligheid aan mijn verzoek voldeed en den volgenden morgen ook werkelijk voor een schoon gemeubileerd huis zorgde, in welks eene helft de keizer met zijn huishouding zou wonen, terwijl de generaals in de andere helft gevangen gehouden zouden worden.

Deze goede plannen van Escobedo werden intusschen tegen gewerkt door generaal Refugio Gonzales, een vroeger bandietenhoofdman, die met de bewaking der gevangenen belast was.

Deze deed Escobedo verwijtingen, dat hij Maximiliaan als een vorst behandelde, dat dit in strijd was met de instructiën der regeering en dat hij niet voor de veilige bewaring der gevangenen kon instaan, ingeval dezen in een bijzonder huis ingekwartierd werden.

Escobedo kon deze bedenkingen niet uit den weg ruimen, deels uit hoofde van de stemming, die er onder zijne troepen heerschte, deels omdat hij uit eene maar al te goede bron wist, dat de regeering besloten had met de uiterste gestrengdheid ten opzichte van de keizerlijke gevangenen te werk te gaan.

Hij liet het daarom aan Refugio Gonzales over, eene andere verblijfplaats voor den keizer en diens generaals te zoeken, en nu werd hun aangekondigd, dat zij naar het Capucijner klooster verplaatst zouden worden.

De keizer gaf zijn wensch te kennen, dat ik hem op dezen tocht zou vergezellen en kolonel Villanueva ging de deur uit om den heer Rubio nogmaals om zijn rijtuig te verzoeken, dat hij ook na verloop van eenige uren kreeg.

Toen de keizer in het Capucijnerklooster aankwam en hem zijne kamer aangewezen werd, bleef hij op den drempel staan en zeide met bewogen stem:

— Dat kan toch mijne kamer niet zijn. Dat is immers een grafgewelf! Dat is een noodlottig voorteeken!

Het was werkelijk zooals de keizer zeide: het was het Pantheon, de begraafplaats der Capucijnernonnen.

Kolonel Villanueva was evenzeer verstoord als wij en begaf zich terstond naar generaal Refugio Gonzales, ten einde bedenkingen tegen deze beschikkingen te maken; maar de waardige rooverhoofdman zeide:

— Ja, dat is zijne kamer en hier moet hij van nacht ten minste slapen, om hem er aan te herinneren dat zijn leven haast ten einde is.

Escobedo werd van deze schandelijke handelwijze onderricht, en den volgenden dag kreeg de keizer een andere kamer, vanwaar hij op eene kleine binnenplaats kon komen.

Drie dagen daarna begon zijn proces en werd hij van de overige gevangenen afgezonderd.

Kolonel Villanueva zeide tot mij op een veelbeteekenenden toon:

— Deze zaak nadert nu haar einde; niets dan de vlucht kan den keizer redden.

Ik ging zeer bedroefd naar huis en trof aldaar den heer Bahnsen van San Luis aan, wiens somber gezicht juist niet geschikt was om mij in eene betere stemming te brengen.

Ik sliep dien nacht in 't geheel niet, maar vroeg mij zelve onophoudelijk af:

— Wat kan er gedaan worden om den keizer te redden?

Ik dacht hierover den geheelen volgenden dag na, en toen de heer Bahnsen en kolonel Villanueva mij tegen den avond een bezoek brachten, had ik gevonden wat ik wilde, en vroeg hun:

— Wie wil naar San Luis gaan en Juarez om uitstel verzoeken?

De heer Bahnsen haalde de schouders op en zeide:

— Niemand wil er heengaan! Om uitstel verzoeken! Dat is geheel vruchteloos. Gij kent hem beter. Daaraan valt volstrekt niet te denken.

— Nu, kolonel! antwoordde ik, van u kan ik dit niet vorderen; maar ik, eene vrouw, zal naar hem toegaan.

— Gij! riep de heer Bahnsen met een niet zeer vriendelijken en sarcastischen lach uit.

Maar al zijne twijfelingen en spotternijen brachten mij niet van mijn besluit af, en ik vroeg den kolonel:

— Wilt gij mij naar Aspirez vergezellen en hem om de vergunnning vragen, den keizer nog in dezen nacht een bezoek te mogen brengen?

De kolonel was hiertoe bereid.

Mijn vroegere reisgenoot, de luitenant-kolonel Aspirez, was namelijk tot fiscaal in de zaak des keizers benoemd, en sedert het begin van het proces stond deze onder het toezicht van den kolonel.

Het was 's nachts, ten half twaalf uur, toen wij in de woning van Aspirez aankwamen, en deze was dan ook reeds te bed gegaan; maar kolonel Villanueva maakte hem wakker.

Ik zeide tegen den verbaasden officier, dat ik nogmaals naar San Luis Potosi wilde gaan en hem om de vergunning verzocht, vooraf in de tegenwoordigheid van kolonel Villanueva met den keizer te mogen spreken, welke vergunning mij niet alleen vriendelijk, maar met de meest mogelijke bereidwilligheid gegeven werd.

Het was reeds lang over middernacht, toen wij in het Capucijnerklooster aankwamen.

Mijn man sliep; maar hij was aangekleed en ontstelde niet weinig van mijn plotseling verschijnen, daar hij niet anders kon denken dan dat de een of andere noodlottige tijding mij zoo midden in den nacht naar de gevangenis voerde; toen hij mijn plan echter vernam, vond hij dit uitmuntend en begaf zich terstond met mij naar den keizer, die, sedert hij van de overige gevangenen afgezonderd was, niemand anders dan zijn lijfarts gezien had.

De keizer bedankte mij uit ganscher harte en was het met mijn voornemen volkomen eens.

Villanueva ried hem, eenige letteren tot Juarez te richten en dezen om een uitstel van veertien dagen te verzoeken, ten einde toebereidselen tot zijne verdediging te maken en met advokaten van Mexico te beraadslagen.

De keizer bewilligde hierin en onderteekende een brief, die op zijn verzoek door Villanueva opgesteld was. Ik kreeg bevel, dezen brief aan Juarez zelf ter hand te stellen en hem, als mij dit niet mogelijk mocht zijn, volstrekt niet af te geven.

Daar ik mijne reis oogenblikkelijk wilde aanvaarden, zeide ik den keizer, wien de tranen in de oogen stonden, vaarwel.

Ik was insgelijks zeer aangedaan, want het was mij te moede alsof ik hem voor de laatste maal zag.

Daar ik beloofd had, dat ik den brief aan Juarez zelf ter hand zou stellen en vreesde dat men mij zwarigheden in den weg zou leggen om tot hem door te dringen, achtte ik het verkieslijk, mij eene volmacht van Escobedo aan te schaffen.

Het was 's nachts tusschen den éénen en den tweeën, toen ik mij met Villanueva en mijne kamenier naar Escobedo begaf.

Ik trof het gelukkig.

De generaal kwam juist met kolonel Doria van eene vroolijke bijeenkomst terug en was in bijzonder goede luim.

Hij gaf mij niet alleen den verlangden brief voor Juarez, maar ook de verzochte vergunning om gebruik te mogen maken van de muilezels die voor de diligencie tusschen Queretaro en San Luis gebruikt werden, waarmede ik zeer blijde naar mijn hotel terugkeerde om mij gereed te maken voor de reis, waarvoor de heer Bahnsen mij beloofd had zijn licht rijtuig te zullen leenen.

Toen het er intusschen toe kwam, trok de heer Bahnsen, dien ik in het hotel aantrof, zijne belofte in.

Hij was bang dat het rijtuig aan stukken zou breken; hij noemde mijn plan een zotten inval en verklaarde de geheele zaak voor dwaas en vruchteloos.

Ik wist niet wat ik nu moest beginnen en deed al het mogelijke om het rijtuig van den heer Bahnsen te krijgen, hetgeen mij eindelijk, na veel moeite gelukte en wel onder voorwaarde dat een zijner Mexicaansche vennooten mij zou vergezellen.

Het was reeds vijf uur in den morgen, toen wij eindelijk met vijf muilezels en twee daarbij behoorende koetsiers afreden.

De sterke dieren waren gewoon de zware diligencie den berg op te trekken, en waren zeer dartel, toen zij zulk eene lichte vracht achter zich voelden.

Zij schenen het er bepaaldelijk op gemunt te hebben, de noodlottige voorgevoelens van den heer Bahnsen in vervulling te doen komen, want wij hadden nauwelijks eenige leguas afgelegd, of zij deden het rijtuig met geweld tegen een steenen muur aanbonsen, tengevolge waarvan de dissel brak.

Mijn Mexicaansche geleider was buiten zich zelven van woede, en na veel geschreeuw en doelloos geklaag werd de dissel met touwen vastgebonden totdat men er te San Michael een nieuwen zou kunnen koopen.

Zoo reisden wij den geheelen dag zoo snel mogelijk door en bereikten zonder verdere ongelukken eene hacienda, die halverweg tusschen San Luis en Queretaro ligt.

Het was middernacht.

Ik wilde dadelijk verder, maar de Mexicaansche bullebak, dien de heer Bahnsen mij meêgegeven had, zeide, dat hij moede was, dat hij zijn slaap moest hebben en dat de straatweg bovendien vol struikroovers was.

In één woord, hij wilde gedurende den nacht niet verder reizen.

Ik gaf eindelijk toe, maar onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat wij om drie uur verder zouden reizen.

Ik was omstreeks dezen tijd kant en klaar, evenzoo de koetsiers en de muilezels, maar mijn slaperige metgezel was nergens te zien, en al het kloppen op zijne deur baatte niets.

Ik had reeds het besluit genomen den Mexicaanschen slaapkop in den steek te laten en alleen te vertrekken ,toen dezen tegen zes uur, gelaarsd en gespoord en met glacé handschoenen aan te voorschijn kwam en om een kop chocolade verzocht.

Ik was zoo nijdig als een spin en had hem wel kunnen doodschieten; maar daar dit zelfs in Mexico niet veroorloofd is, vergenoegde ik er mij meê, hem met woorden zedelijk te vermoorden.

's Avonds tusschen zessen en zevenen kwamen wij eindelijk te San Luis aan en stapten aan het huis van den heer Bahnsen af, wiens beminnelijke zusters mij met hartelijke welwillendheid ontvingen.

Het bleeke, zwaarmoedige gezicht van den keizer, dat met zulk een dankbaren blik van zijn ziekbed naar mij opkeek, toen ik afscheid van hem nam, stond mij onophoudelijk voor den geest, en ik was aldoor vervuld van de vrees, dat ieder oogenblik, dat ik verzuimde, hem het leven zou kunnen kosten.

Ik bekommerde mij dan ook niet om mijn toilet en snelde terstond naar de woning van Juarez; maar deze woonde eene zitting van den ministerraad bij en kon mij niet opwachten.

Hij liet mij verzoeken, hem den brief des keizers toe te zenden, hetgeen ik echter weigerde, daar ik beloofd had hem dien zelf ter hand te zullen stellen; maar toch zond ik den brief van Escobedo, en nu liet de president mij zeggen, dat hij mij den volgenden morgen om negen uur zou ontvangen.

Tegen den bepaalden tijd vergezelde de broeder van den heer Bahnsen mij naar den president, die mij weder in het bijzijn van den heer minister van justitie, den heer Iglesia, ontving.

Hij nam mijn brief aan, las dien, reikte hem aan den minister over en zeide: « dat de tijd voor het proces tegen Maximiliaan door de wet op drie dagen bepaald was en dat hij na rijpen overleg, tot zijn leedwezen, tot het besluit gekomen was, het verlangde uitstel niet te verleenen ».

Ik wendde mij nu tot den heer Iglesia en sprak voor den keizer zoo goed ik kon.

Ik zeide dat het barbaarsch was een gevangene dood te schieten, zonder hem zelfs den tijd tot zijne verdediging te geven en hem als verrader te behandelen, daar hij toch in het volle vertrouwen gekomen was, dat het Mexicaansche volk hem gekozen en geroepen had.

Eenige dagen meer of min konden voor de regeering onmogelijk verschil maken, en zelfs was het om andere redenen raadzaam, niet zulk eene ontzettende haast te maken.

Zij moesten de gevolgen wel overwegen en bedenken, dat niet alleen Europa, maar de geheele beschaafde wereld op Mexico verstoord zou zijn, als het op zulk eene overhaaste wreede wijze te werk ging.

— Welnu, Mijnheer Juarez! vervolgde ik, stel uwe beslissing althans tot van namiddag vijf uur uit; blijft gij dan nog bij uw besluit dan zal ik — God weet met welk een treurig hart — naar Queretaro terugkeeren.

De heer Iglesia bracht mij de deur uit, en ik zeide hem nog alles wat mijn hart mij ingaf om hem te bewegen.

Hij gaf mij geen antwoord, maar drukte mij bij het afscheidnemen de hand op eene wijze, die zijne hulp scheen te beloven.

Toen ik om vijf uur terugkeerde, kwam hij mij met een vergenoegd gezicht te gemoet en overhandigde mij, zonder een woord te spreken, de kostbare lastgeving, waarin het verlangde uitstel toegestaan werd.

Ik was buiten mij zelve van blijdschap en kon mij nauwelijks inhouden den braven minister om den hals te vallen.

Ik wilde ook den heer Juarez mijn dank betuigen, maar deze was niet te huis of hield zich schuil.

Er werd wel is waar gezegd dat het bevel tot uitstel zou naar Queretaro getelegrapheerd worden: maar toch was ik ongeduldig om derwaarts terug te keeren, daar er zoo gemakkelijk vergissingen konden plaats hebben en ik den geschreven lastbrief in handen had.

Ik bedankte voor het gezelschap van den slaperigen associé, maar nam met dankbaarheid dat van een ander, een zekeren Daus, aan, die zich als een zeer bruikbaar en aangenaam reisgenoot deed kennen.

Daar de koetsier hem niet vlug genoeg reed, ging hij zelf op den bok zitten en nam de teugels in handen.

De vriendelijke zusters van den heer Bahnsen zouden gaarne haar geheel huishouden met het rijtuig meegegeven hebben, en pakten er voor den keizer en andere gevangenen al het mogelijke in, wat aan dezen nuttig en aangenaam kon zijn.

De reis was zeer bezwaarlijk.

De nachten waren zoo donker als maar mogelijk was en de wegen onbegaanbaar, zoodat wij dikwijls fakkels moesten opsteken, die echter uitgebluscht werden door den stortregen, waarin wij uren lang te voet moesten gaan.

Ik had slechts één paar laarzen met dunne zolen bij mij en deze waren al spoedig door de scherpe steenen doorgesleten.

Deze reis en de daarmee verbondene gejaagdheid hadden eene nadeelige uitwerking op mij, en toen wij 's morgens tusschen tienen en elven te Queretaro aan mijn hotel kwamen, zou ik gaarne een weinig uitgerust en mijn toilet gemaakt hebben.

Maar ik vernam dat den keizer nog niets van een uitstel bekend was en zou het daarom als een misdaad beschouwd hebben ook maar één minuut te vertoeven.

Ik snelde dan ook oogenblikkelijk en zooals ik was naar het Capucijnerklooster.

Mijn man heeft mijne aankomst daar beschreven en dat ontslaat mij van de moeite om het nogmaals te doen.

HOOFDSTUK L

DE DIPLOMATIE EENER VROUW

Ik was doodmoe; mijne laarzen waren versleten en mijne voeten waren open, mijn haar was in wanorde en mijne handen en mijn aangezicht waren ongewasschen, in één woord, ik moet er als een vogelverschrikker uitgezien hebben; maar ik was gelukkig en daarbij ook wel een weinig trotsch op het gelukken mijner onderneming.

De keizer was zeer getroffen en bedankte mij in de welwillendste bewoordingen.

Reeds gedurende mijne afwezigheid had hij mij met de door de keizerin gestichte orde van San Carlos gedecoreerd.

De decoratie bestond uit een klein, wit kruis

met groen van binnen en met het opschrift: *Humilitas* en wordt aan een rood lintje gedragen.

De uitstel was verkregen, maar nu kwam het er op aan hiervan tot redding van den keizer gebruik te maken.

Reeds toen ik dezen voor de eerste maal zag, had ik hem trachten te overtuigen van de noodzakelijkheid om baron Von Magnus en eenige advocaten van Mexico te laten komen, maar hij zeide dat hij niemand wilde hebben, daar het toch vruchteloos was.

Hij wilde nu ook niet om hen telegrapheeren, daar hij met een plan ter ontvluchting bezig was, dat mijn man ontworpen had, die ten opzichte daarvan hooggespannen verwachtingen koesterde, en de vlucht zou plaats hebben zoodra de drie omgekochte officieren de wacht zouden betrekken.

Ik had van den beginnen af niet veel moed op het gelukken van dit plan, ofschoon ik het naar mijn beste krachten ondersteunde.

Het plan zelf was voortreffelijk, maar ik vertrouwde de menschen, waarvan mijn man zich tot het volvoeren daarvan bediende, niet.

Twee daarvan waren van het Fransche leger naar de Juaristen overgeloopen.

Zij waren al te ondergeschikte officieren en schenen mij noch de macht, noch de middelen te bezitten tot het volvoeren van datgene wat zij beloofden en maakten op mij den indruk, alsof het hun er eenig en alleen om te doen was, ons geld af te persen.

Daarom had ik er mij reeds van den beginne tegen verklaard, zich met hen in te laten, en er op aangedrongen dat de keizer zich tot veel hooger geplaatste personen zou wenden.

Daar ik, zooals ik gezegd heb, niet op het gelukken van het plan ter ontvluchting bouwde, perste ik den keizer de belofte af, dat hij den baron Von Magnus en andere gezanten alsmede advokaten, zou laten ontbieden, en bood mij aan naar Mexico te vertrekken om hen te halen.

Daar ik vreesde, dat generaal Marquez mij te Mexico in hechtenis zou laten nemen, schreef de keizer aan hem den volgenden brief:

Mijn waarde Generaal,

De overbrengster dezer regelen is de prinses Salm, die de goedheid heeft, zich naar Mexico te begeven, ten einde familieaangelegenheden, die van het uiterste gewicht zijn, te regelen en te gelijkertijd met de advocaten, die mijne verdedigers zullen zijn, te spreken.

Gij zult wel alles willen doen wat aan de Prinses gedurende haar verblijf te Mexico en tot haar vertrek naar Queretaro aangenaam en noodig voorkomt.

Uw toegenegen,
Maximiliaan.

Hij gaf mij insgelijks een brief aan baron Von Magnus meê, dien mijn man reeds meegedeeld heeft, en twee brieven aan de advokaten Riva Palacio en Martinez de la Torre, alsmede eenige letteren aan Pater Fischer, waarin de volgende brief ingesloten was, die ik voor hem moest meebrengen.

Ik maak dezen brief, omdat het daarin vermelde geld verdwenen is en niemand zegt te weten, in wiens handen het geraakt is.

Queretaro, 29n Mei 1867.

Bij dezen beveel ik dat gij eene poging doet om de volgende gelden, die de Burgerlijke Lijst mij verschuldigd is, mee te brengen, te weten:

Maandelijksch inkomen, verschenen ultimo Maart . . . . . pesos	10,000
Voor de kosten der huishouding die mij vergezelt, in genoemde maand	1,500
Maandelijksch inkomen van April .	10,000
Kosten der huishouding	1,500
Gedeelte van het maandelijksch inkomen voor de vijftien eerste dagen van Mei	5,000
Kosten der huishouding	750
Totaal: pesos	28,750

Bovendien zult gij u met den minister van Mijn Huis don Carloz Sanchez Navarro verstaan, opdat eindelijk mijne vordering van de voor de uitgaven van mijn huis maandelijks berekende tien duizend pesos, welke in twee en een halve maand echter slechts eenmaal uitbetaald zijn, gedekt worde. Gij zult de bovengenoemde som van 28,750 pesos in ontvangst nemen en deze geheel aan den Pruisischen consul te Mexico, den heer Stephan Von Benecke, ter hand stellen, om in vereeniging met hem, zoo mogelijk, den wissel voor den kommandant der korvet, Elisabeth D. W. Groeler te Vera-Cruz in orde te brengen, welke genoemde heer Von Benecke hem alsdan onder goeden waarborg zal ter hand stellen.

Maximiliaan.